

Liebs, La distribuzione delle materie nel Teodosiano

Sommario

1. Il *Digestensystem* o sistema-*Digesta*. – 2. Le *Sententiae* pseudo-paoline. – 3. Il *Codex Gregorianus*. – 4. Altre opere tardo antiche. 4.1. Il *Codex Hermogenianus*. 4.2. Le *Iuris epitomae* di Ermogeniano. 4.3. Le *Opiniones* dello pseudo-Ulpiano. – 5. Il *Codex Theodosianus*. 5.1. Presupposti straordinari. 5.2. Il diritto privato e processuale nel Teodosiano. 5.3. Il libro primo. 5.4. Il libro quinto. 5.5. Diritto di classe e delle cariche a corte. 5.6. Diritto militare e dei funzionari minori. 5.7. Diritto criminale. 5.8. Diritto fiscale. 5.9. Imposte e prestazioni pubbliche. 5.10. Ordinamento delle prestazioni dell'amministrazione pubblica. 5.11. Diritto ecclesiastico. – 6. Risultati.

Sisteme ed ordinamenti

Il «sistema-*Digesta*»

A. Prima parte ordinata secondo l'editto del pretore (secondo l'ordine di Lenel)
con alcune materie inserite dall'*ius civile* e dalla *cognitio extra ordinem*: +

DE IURISDICTIONE

- I. *De his qui in municipio ... iure dicundo praesunt* (R. Domingo: ?)
- II. *De iurisdictione* (Domingo: ?)
- III. *De edendo*
- IV. *De pactis et conventionibus*
- V. *De in ius vocando*
- VI. *De postulando*
- VII. *De vadimoniis*
- VIII. *De cognitoribus et procuratoribus et defensoribus* IX. *De calumniatoribus*
- X. *De in integrum restitutionibus*
- XI. *De receptis*
- XII. *De satisdando*
- XIII. *Quibus causis praeiudicium fieri non oportet*

DE IUDICIIS

- XIV. *De iudiciis omnibus*
- XV. *De his quae cuiusque in bonis sunt*
- XVI. *De religiosis et sumptibus funerum*
- XVII. *De rebus creditis*
- XVIII. *Quod cum magistro navis institore eove qui in aliena ... negotium gestum erit*
- XIX. *De bonae fidei iudiciis*
- XX. *De re uxoria*
- XXI. *De liberis et de ventre*
- XXII. *De tutelis*
- XXIII. *De furtis*
- XXIV. *De iure patronatus*
- «SOLLECITA ASSISTENZA LEGALE» (Lenel: „Schleunige Rechtshilfe“)
- XXV. *De bonorum possessionibus*
- XXVI. *De testamentis*
- XXVII. *De legatis*
- + XXVIIa. *De fideiommisis*
- XXVIII. *De operis novi nuntiatione*
- XXIX. *De damno infecto*

- XXX. De aqua et aquae pluviae arcendae
- XXXI. De liberali causa
- XXXIa. De manumissionibus
- XXXII. De publicanis
- XXXIII. De praediatoribus
- + XXXIIIa. *De possessione et usucapione*
- XXXIV. *De vi turba incendio ruina naufragio rate nave expugnata*
- XXXV. De iniuriis
- ESECUZIONE
- XXXVIII. De re iudicata
- + XXXVIa. De confessis et indefensis
- XXXVII. Qui neque sequantur neque ducantur
- XXXVIII. Quibus ex causis in possessionem eatur
- XXXIX. *De bonis possidendis proscribendis vendundis*
- XL. *Quemadmodum a bonorum emptore vel contra eum agatur*
- XLI. De curatore bonis dando
- XLII. *De sententia in duplum revocanda*
- «APPENDICI» DELL'EDITTO DEL PRETORE
- XLIII. De interdictis
- XLIV. De exceptionibus
- + XLIVa. *De stipulationibus*
- XLV. De stipulationibus praetoriis
- B. Seconda parte (secondo Krüger, Geschichte² 144, e Lenel, Palingenesia II 1255)
- XLVI. *De successione ab intestato*
- XLVII. *Ad legem Cinciam? De donationibus?*
- XLVIII. *De donatione mortis causa*
- XLIX. *Ad legem Falcidiam*
- L. *De postliminio*
- LI. *De manumissione mortis causa*
- LII. *Ad legem Aeliam Sentiam (et Fufiam Caniniam? De manumissionibus?)*
- LIII. *De patria potestate*
- LIV. *Ad legem Iuliam et Papiam*
- LV. De iudiciis publicis
- LVI. De appellacionibus
- LVII. De iure fisci et populi
- LVIII. De re militari
- LIX. *Ad legem Aquiliam*
- LX. *Ad legem Rhodiam*
- LXI. *De adpromissoribus*
- LXII. *De fenore*
- LXIII. *De tributis*

L'ordinamento delle Pauli sententiae (cf. Liebs, cf. ZSSSt 113, 132–242)

- A. Prima parte ordinata secondo l'editto con materie inserite: +
- DE IURISDICTIONE: I 1–2, 6–12, 15–21
- I 1. *De officio praesidis*
- 2. *De consiliariis*
- +3. *De municipibus et incolis*
- +4. *De honoribus et muneribus*
- +5. *De iure rei publicae*
- 6. *De pactis et conventionibus vel transactionibus*

- 7. *De in ius vocando*
- 8. *De postulando*
- 9. De cognitoribus
- 10. De procuratoribus
- 11. De negotiis gestis
- 12. De calumniatoribus
- +13. De fugitivis
- +14. De reis institutis
- 15. De integri restitutione
- 16. *De vi aut metu*
- 17. De dolo
- 18. De minoribus viginti quinque annorum
- 19. *Quibus ex causis maiores in integrum restituantur*
- 20. De eo qui causa cadit plus petendo
- 21. De satisdando
- DE IUDICIIS: I 22–24, 26–30, 32–33, II 1, 3–8, 10–15, 17–20, 27–28, 42–44
- 22. De iudiciis omnibus
- 23. *De servo corrupto*
- 24. Si hereditas vel quid aliud petatur
- +25. De via publica
- 26. Si quadrupes damnum intulerit
- 27. De finium regundorum
- 28. De servitutibus
- 29. De familiae herciscundae
- 30. *De communi dividundo*
- +31. Quemadmodum actiones per infitiationem duplentur
- 32. De fideiussore et sponsore
- 33. De sepulchris et lugendis
- II. 1. De rebus creditis et de iureiurando
- +2. *De confessis*
- 3. De pecunia constituta
- 4. De contractibus
- 5. De commodato
- 6. De pignoribus
- 7. *De compensationibus*
- 8. De exercitoribus
- +9. Ad legem Rhodiam
- 10. De institoribus
- 11. De in rem verso
- 12. De senatus consulto Macedoniano
- 13. Ad senatus consultum Velleianum
- 14. De deposito
- 15. *De fiducia*
- +16. De usuris
- 17. De mandatis
- 18. Pro socio
- 19. Ex empto et vendito
- 20. De locato et conducto
- +21. De nuptiis
- +22. De concubinis
- +23. De mulieribus, quae se servis alienis iunxerint, vel ad senatus consultum Claudianum

- +24. De dotibus
- +25. De pactis inter virum et uxorem
- +26. De donationibus inter virum et uxorem
- 27. *De re uxoria*
- 28. De liberis agnosendis
- +29. *De adoptionibus*
- +30. Quemadmodum filii sui iuris efficiuntur
- +37. De adulteriis
- +38. De excusationibus tutorum
- +39. De potioribus nominandis
- +40. Qui potiores nominare non possunt
- +41. Ad orationem divi Severi
- 42. *De tutelae iudiciis*
- 43. De furtis
- 44. de operis libertorum

«SOLLECITA ASSISTENZA LEGALE»: III 1–12, 15, V 1–3, 6–7

- III. 1. De bonorum possessionibus
- 2. De Carboniano edicto
- 3. De bonis liberti
- 4. De lege Fabiana
- 5. De testamentis
- 6. De institutione heredum
- 7. *De acquirenda vbel omittenda hereditate*
- 8. Ad senatus consultum Silanianum de quaestionibus in familia habendis
- 9. *De his quibus ut indignis auferuntur*
- 10. De missione Hadriana
- 11. *De iure codicillorum*
- 12. De legatis
- +13. De mortis causa donationibus
- +14. Ad legem Falcidiam
- 15. *Quemadmodum legata fideicommissave servantur*
- IV. +1. De fideicommissis
- +2. De senatus consulto Trebelliano
- +3. De senatus consulto Pegasiano
- +4. De repudianda hereditate
- +5. De inofficiosi querela
- +6. De vicesima
- +7. De lege Cornelia
- +8. De intestatorum successione
- +9. Ad senatus consultum Tertullianum
- +10. *Ad senatus conultum Orfitianum*
- +11. De gradibus
- +12. De manumissionibus
- +13. De fideicommissis libertatibus
- +14. Ad legem Fufiam Caniniam
- +15. *De iure aureorum anulorum et de natalibus restituendis*
- V. 1. De liberali causa
- 2. *De publicanis*
- 3. *De vectigalibus*
- +4. *De commissis*
- +5. De usucapione

6. De his quae per turbam fiunt

7. De iniuriis

ESECUZIONE

8. De effectu sententiarum et finibus litium

9. *De bonis auctoritate iudicis possidendis et vendendis*

«APPENDICI» DELL'EDITTO DEL PRETORE: V 10, 13–15

10. De interdictis

+11. De *verborum* obligationibus

+12. De novationibus

13. De stipulationibus (sc. *praetoriis*)

14. De contrahenda auctoritate

15. De *damno infecto*

B. Seconda parte: soltanto XLVII e LV–LVII del sistema-*Digesta*

Donationes 16, De iure fisci 17–18, De iudiciis publicis 19–38, De appellationibus 39–44

16. De donationibus

17. De iure fisci et populi

18. De delatoribus

19. De testibus et quaestionibus

20. *De accusationibus*

21. *De custodia reorum*

22. *De dilationibus*

23. De abolitionibus

24. De abactoribus

25. De sacrilegis

26. De incendiariis

27. De vaticinatoribus et mathematicis

28. De poenis

29. Ad legem Corneliam de sicariis et veneficiis

30. Ad legem Pompeiam de parricidiis

31. Ad legem Corneliam testamentariam

32. Ad legem Iuliam de vi publica et privata

33. Ad legem Iuliam peculatus

34. Ad legem Iuliam repetundarum

35. Ad legem Iuliam maiestatis

36. Ad legem Iuliam ambitus

37. Ad legem Fabiam

38. De poenis militum

39. Quando appellandum sit

40. De cautionibus et poenis appellationum

41. De litteris dimissoriis

42. De reddendis causis appellationum

43. Post provocationem quid observandum est

44. De meritis appellationum

L'ordinamento del Teodosiano (secondo Krüger, ma numerazione continua)

A. Parte prima, ordinata convenzionalmente

FONTI DEL DIRITTO: I 1–4 (cf. Gai. inst. I 1–7; Hermog. Iur. ep. I 1–3)

I. 1. De constitutionibus principum et edictis

2. De diversis rescriptis

3. de mandatis principum

4. De responsis prudentium

ORDINAMENTO GIUDIZIARIO: I 5–35 (cf. Sist. Dig. A I; Pauli sent. I 1–2; Ulp. op. I)

5. De officio praefectorum praetorio
6. De officio praefecti urbis
7. De officio magistri militum
8. De officio magistri officiorum
9. De officio quaestoris
10. De officio comitis sacrarum largitionum
11. De officio comitis rei privatae
12. De officio proconsulis et legati
13. De officio comitis Orientis
14. De officio praefecti Augustalis
15. De officio vicarii
16. De officio rectoris provinciae
17. *Ut nulli patriae suae administratio sine speciali permissu principis permittatur*
18. De officio rationalis summarum et rei privatae
19. De officio praefecti vigilum
20. *De officio praefecti annonae*
21. De officio tribuni voluptatum
22. De officio iudicum civilium
23. De officio iudicum militarium
24. De officio iudicum omnium
25. *De officio eius, qui vicem alicuius iudicis obtinet*
26. *De modo multarum, quae a iudicibus infliguntur*
27. De episcopali definitione
28. De officio defensoris senatus
29. De defensoribus civitatum
30. De curatoribus civitatum
31. De administratiunculis intra urbem
32. *De magistratibus municipalibus*
33. De procuratoribus gynaecei et metallorum
34. De primiceriis
35. De adsectoribus domesticis et cancellariis

DE IURISDICTIONE: II 1–17 (cf. sistema-Digesta A II–XIII; Pauli sent. I 6–21)

- II. 1. De iurisdictione et ubi quis conveniri debeat
2. Ne in sua causa quis iudecet
3. De omissa actionis impetratione
4. De denuntiatione vel editione rescripti
5. De Dominio rei quae poscitur vel consortibus ab eo cui denuntiatur fuerit nominandis
6. De temporum cursu et reparationibus denuntiationum
7. De dilationibus
8. De feriis
9. De pacti et transactionibus
10. De postulando
11. De erroribus advocatorum
12. De cognitoribus et procuratoribus
13. De actionibus ad potentes translatis
14. De his qui potentiorum nomina in lite praetendunt aut titulos praediis adfigunt
15. De dolo malo
16. De integri restitutione
17. De his, qui veniam aetatis impetrarunt

DE IUDICIIS: II 18 –35, III (cf. Pauli sent I 22–33, II)

18. De iudiciis
 19. *De ordine iudiciorum*
 20. De inofficioso testamento
 21. De inofficiosis donationibus
 22. De inofficiosis dotibus
 23. De hereditatis petitione
 24. De rei vindicatione
 25. Familiae herciscundae
 26. De communi dividundo
 27. De finium regundorum
 28. Si certum petatur de chirografis
 29. De pecuniae sequestratione prohibita
 30. Si certum petetur de suffragiis
 31. De pignoribus
 32. Quod iussu
 33. De peculio
 34. De usuris
 35. Mandati
- III. 1. De contrahenda emptione
2. *Quae res venire non possunt et qui vendere vel emere vetantur*
 3. *Quae res exportari non debeant*
 4. *De commerciis et mercatoribus*
 5. *De eunuchis*
 6. *De veteris numismatis potestate*
 7. De commissoria resvindenda
 8. De patribus, qui filios distraxerunt
 9. De aediliciis actionibus
 10. *De nundinis*
 11. De sponsalibus et ante nuptias donationibus
 12. Si provinciae rector vel ad eum perinentes sponsalia dederint
 13. De nubtiis
 14. De secundis nubtiis
 15. Si secundo nubserit mulier, cui maritus usumfructum reliquerit
 16. Si nubtiae ex rescripto petantur
 17. Si quacumque praeditus potestate nubtias petat invitae
 18. De incestis nubtiis
 19. De dotibus
 20. De nuptiis gentilium
 21. De fideiussoribus *dotium*
 22. De repudiis
 23. De concubinis
 24. De tutoribus et curatoribus creandis
 25. Qui petant
 26. ?
 27. ?
 28. ?
 29. ?
 30. De administratione et periculo tutorum et curatorum
 31. De excusatione tutelae
 32. de praediis minorum sine decreto non alienandis

«SOLLECITA ASSISTENZA LEGALE»: IV 1–14 (lacunoso; cf. Pauli sent. III – V 1–3)

- IV. 1. De cretione vel bonorum possessione
2. Unde liberi
3. De Carboniano edicto
4. De testamentis et codicillis
5. De litigiosis
6. De naturalibus filiis et matribus eorum
7. *De vindicta libertate et apud consilium manumissione*
8. De manumissione in ecclesia
9. De liberali causa
10. De his, qui non a domino manumissi sunt
11. De libertis et eorum liberis
12. De longi temporis praescriptione
13. Ad senatus consultum Claudianum
14. De vectigalibus et commissis

ESECUZIONE: IV 15–21 (lacunoso; cf. Pauli sent. V 8–9, già lacunoso)

15. De actionibus certo tempore finiendis
16. De quinquennii praescriptione
17. De re iudicata
18. De sententiis ex periculo recitandis
19. De fructibus et litis expensis
20. De usuris rei iudictae
21. Qui boni ex lege Iulia cedere possunt

«APPENDICI» DELL'EDITTO DEL PRETORE:

22. Quorum bonorum
23. Unde vi
24. Utrubi

Parte seconda con numerose materie nuove, dunque ordinata insolitamente

SUCCESSIONE AB INTESTATO: V 1–6

- V. 1. De legitimis hereditatibus
2. *De bonis libertorum*
3. De decurionum
4. *De naviculariorum et cohortalium*
5. De clericorum et monachorum
6. De bonis militum

NUOVO DIRITTO PERSONALE: V 7–10

7. De postliminio
8. De ingenuis, qui tempore tyranni servierunt
9. De expositis
10. De his, qui sanguinolentos emptos vel nutriendos acceperint

COLTIVAZIONE DELLE TERRE (INCLUSO IL COLONATO): V 11–24

11. De omni agro deserto et quando steriles fertilibus imponuntur
12. De fundis patrimonialibus et saltuensibus et enfyteuticis et eorum conductoribus
13. *De fundis rei privatae et saltibus divinae domus*
14. *De mancipiis et colonis patrimonialium et saltuensium et enfyteuticariorum fundorum*
15. De fugitivis colonis et inquilinis et servis
16. De inquilinis et colonis
17. Ne colonus in scio domino suum alienet peculium vel litem inferat civilem
18. *De coloni Palestinis*
19. *De coloni Thracensibus*
20. *De coloni Illyricianis*

21. *De agricolis et mancipiis dominicis vel fiscalibus sive rei privatae*
22. *De fundis limitotrofis*
23. *De diversis praediis urbanis et rusticis templorum et civitatum*
24. *De locatione praediorum civilium vel fiscalium sive templorum sive rei privatae vel dominicae*
25. *De palatiis et domibus dominicis*
26. *De cupressis ex luco Daphnensi vel Perseis per Aegyptum non excidendis vel vendendis*
27. *De longa consuetudine*

DIRITTO DELLE CLASSI PIÙ ELEVATE E DELLE CARICHE A CORTE: VI

VI. 1. *De dignitatibus*

2. *De senatoria dignitate*
3. *De praediis senatorum*
4. *De praetoribus et quaestoribus*
5. *Ut dignitatum ordo servetur*
6. *De consulibus praefectis magistris militum et patriciis*
7. *De praefectis praetorio sive urbis et magistris militum*
8. *De praepositis sacri cubiculi*
9. *De quaestoribus, magistris officiorum, comite sacrarum largitionum et rerum privatarum*
10. *De primicerio et notariis*
11. *De magistris scriniorum*
12. *De comitibus consistorianis*
13. *De comitibus et tribunis scholarum*
14. *De comitibus rei militaris*
15. *De comitibus, qui inlustribus agentibus adsident*
16. *De comitibus et archiatis sacri palatii*
17. *De comitibus, qui provincias regunt*
18. *De comitibus vacantibus*
19. *De consularibus et praesidibus*
20. *De comitibus ordinis primi artium diversarum*
21. *De professoribus, qui in urbe Constantinopolitana docentes ex lege meruerint comitivam*
22. *De honorariis codicillis*
23. *De decurionibus et silentiariis*
24. *De domesticis et protectoribus*
25. *De praepositis labarum*
26. *De proximis, comitibus dispositionum ceterisque, qui in sacris scriniis militant*
27. *De agentibus in rebus*
28. *De principibus agentum in rebus*
29. *De curiosis*
30. *De palatinis sacrarum largitionum et rerum privatarum*
31. *De stratoribus*
32. *De castrensianis*
33. *De decanis*
34. *De mensoribus*
35. *De privilegiis eorum, qui in sacro palatio militarunt*
36. *De castrensi omnium palatinorum peculio*
37. *De equestri dignitate*
38. *De perfectissimatus dignitate*

DIRITTO MILITARE E DEI FUNZIONARI MINORI: VII, VIII 1–11

VII. 1. *De re militari*

2. *Qui probare debeant ad quamcumque militiam venientes*
3. *Quis in gradu praeferatur*
4. *De erogatione militaris annonae*

5. De excoctione et translatione annonarum
 6. De militari veste
 7. De pascuis
 8. De metatis
 9. De salgamo hospitibus non praebendo
 10. Ne quis in palatiis maneat
 11. Ne comitibus et tribunis lavacra praestentur
 12. De commeatu
 13. De tironibus
 14. De burgariis
 15. De terris limitaneis
 16. De litorum et itinerum custodia
 17. De lusoribus Danuvii
 18. De desertoribus et occultatoribus eorum
 19. De Saturianis et Subafrensibus et occultatoribus eorum
 20. De veteranis
 21. De testimoniali ex tribunis et protectoribus
 22. De filiis militarium apparitorum et veteranorum
 23. De oblatione equorum
 24. De oblatione votorum
- VIII. 1. De numerariis actuariis scriniariis et exceptoribus
2. De tabulariis logografis et censualibus
 3. De privilegiis apparitorum magisteriae potestatis
 4. De cohortalibus principibus corniculariis et primipilaribus
 5. De cursu publico angariis et parangariis
 6. De tratoriis et stativis
 7. De diversis officiis et apparitoribus et probatoriis eorum
 8. De executoribus et exactionibus
 9. De lucris officiorum
 10. De concussionibus advocatorum sive apparitorum
 11. Ne quid publicae laetitiae nuntii ex descriptione vel ab invitis accipiant
- DIRITTO PRIVATO DALL'APPENDICE DEL SISTEMA-*DIGESTA*: VIII 12–19
12. De donationibus
 13. De revocandis donationibus
 14. De ingratiss liberis
 15. De his quae administrantibus vel publicum officium gerentibus distracta sunt vel donata
 16. De infirmandis poenis caelibatus et orbitatis
 17. De iure liberorum
 18. De maternis bonis et materni generis et cretione sublata
 19. De bonis quae filiisfamilias ex matrimonio acquiruntur
- DIRITTO CRIMINALE: IX
- IX. 1. De accusationibus et inscriptionibus
2. De exhibendis vel transmittendis reis
 3. De custodia reorum
 4. Si quis imperatori meledixerit
 5. Ad legem Iuliam maiestatis
 6. Ne praeter crimen maiestatis servus dominum vel patronum libertus vel familiaris accuset
 7. Ad legem Iuliam de adulteriis
 8. Si quis eam cuius tutor fuerit corruperit
 9. De mulieribus, quae se servis propriis iunxerunt
 10. Ad legem Iuliam de vi publica et privata

11. De privati carceris custodia
12. De emendatione servorum
13. De emendatione propinquorum
14. Ad legem Corneliam de sicariis
15. De parricidiis
16. De maleficis et mathematicis et ceteris similibus
17. De sepulchris violatis
18. Ad legem Fabiam
19. Ad legem Corneliam de falso
20. Victum civiliter agere criminaliter posse
21. De falsa moneta
22. Si quis solidi circulum exteriorem inciderit vel adulteratum in vendendo subiecerit
23. Si quis pecunias conflaverit vel mercandi causa transtulerit aut vetitas contrectaverit
24. De raptu virginum vel viduarum
25. De raptu vel matrimonio sanctimonialium virginum vel viduarum
26. Ad legem Iuliam de ambitu
27. Ad legem Iuliam repetundarum
28. De crimine peculatus
29. De his qui latrones vel aliis criminibus reos occultaverint
30. Quibus equorum usus concessus est aut denegatus
31. Ne pastoribus dentur filii nutriendi
32. De Nili aggeribus non corrumpendis
33. De his qui plebem audent contra publicam colligere disciplinam
34. De famosis libellis
35. De quaestionibus
36. Ut intra annum criminalis quaestio terminetur
37. De abolitionibus
38. De indulgentiis criminum
39. De calumniatoribus
40. De poenis
41. Ne sine iussu principis certis iudicibus liceat confiscare
42. De bonis proscriptorum seu damnatorum
43. De sententiam passis et restitutis et liberis eorum
44. De his qui ad statuas confugiunt
45. De his qui ad ecclesias confugiunt

DIRITTO FISCALE: X

- X. 1. De iure fisci
 2. De domibus ad rem privatam pertinentibus distrahendis vel praetoriis iudicium reservandis
 3. De locatione fundorum iuris emphyteutici et rei publicae et templorum
 4. De actoribus et procuratoribus et onductoribus rei privatae
 5. Qui conductores rei privatae fideiussores exigere non debent
 6. De grege dominico
 7. De Caesarianis
 8. De bonis vacantibus
 9. De incorporatione
 10. De petitionibus et ultro datis et delatoribus
 11. De his qui se deferunt
 12. Si vagum petatur mancipium
 13. De petitoribus et desistentibus
 14. Si petitionis socius sine herede defecerit
 15. De advocatis fisci

16. De fisci debitoribus
17. De fide et iure hastae
18. De thesauris
19. De metallis et metallariis
20. De murilegulis et gynaeceariis et monetariis et bastagariis
21. De vestibus holoveris et auratis
22. De fabricensibus
23. De classicis
24. De his, qui cum dispensatore contraxerint
25. De privilegiis domus Augustae
26. De conductoribus et hominibus domus Augustae

IMPOSTE E PRESTAZIONI PUBBLICHE: XI 1–28

- XI. 1. De annona et tributis
2. Tributa in ipsis speciebus inferri
 3. Sine censu rel reliquis fundum comparari non posse
 4. Ne conlatio per logografos celebretur
 5. De indictionibus
 6. De superindicto
 7. De exactionibus
 8. De superexactionibus
 9. De distrahendis pignoribus, quae tributorum caua tenentur
 10. Ne operae a conlatoribus exigantur
 11. Ne damna provincialibus infligantur
 12. De immunitate concessa
 13. Si per obreptionem fuerit inpetrata
 14. De conditis in publicis horreis
 15. De publica comparatione
 16. De extraordinariis sive sordidis muneribus
 17. De equorum conlatione
 18. Qui a praebitione tironum et equorum excusantur
 19. De conlatione fundorum patrimonialium vel enfyteuticorum et rei privatae
 20. De conlatione donatorum vel relevatarum possessionum
 21. De conlatione aeris
 22. Ne conlationis translatio postuletur
 23. De protostasia
 24. De patrociniis vicorum
 25. De quadrumenstruis brevibus
 26. De discussoribus
 27. De alimentis quae inopes parentes de publico petere debent
 28. De indulgentiis debitorum

APPELLI: XI 29–39

29. De relationibus
30. De appellationibus et poenis earum et consultationibus
31. De reparationibus appellationum
32. De secundo lapsu
33. De dilationibus et conensu
34. De his qui per metum iudicis non appellaverunt
35. Si pendente appellatione mors intervenerit
36. Quorum appellationes non recipiantur
37. Si de momento fuerit appellatum
38. De possessione ab eo qui bis provocaverit transferenda

39. De fide testium et instrumentorum

DIRITTO MUNICIPALE: XII

XII. 1. De decurionibus

2. De praebendo salario
3. De praediis et manipiis curialium sine decreto non alienandis
4. De inponenda lucrativis describtione
5. Quemadmodum munera civilia indicantur
6. De susceptoribus praepositis et arcariis
7. De ponderatoribus et auri inlatione
8. De auri publici prosecutoribus
9. De his, quae ex publica conlatione inlata sunt, non usurpandis
10. Ne praefectianus exactoris vel curiosi vel horreorum custodis fungatur officio
11. De curatoribus kalendarii et fideiussores eorum
12. De legatis et decretis legationum
13. De auro coronario
14. De irenarchis
15. De centurionibus
16. De mancipibus
17. De his, qui numero liberorum vel paupertate excusationem meruerint
18. Si curialis relicta civitate rus habitare maluerit
19. De his qui condicionem propriam reliquerunt

MESTIERI E LE SUE CORPORAZIONI: XIII

XIII. 1. De lustrali conlatione

2. De argenti pretio, quod thesauris infertur
3. De medicis et professoribus
4. De excusationibus artificum
5. De naviculariis
6. De praediis naviculariorum
7. De navibus non excusandis
8. Ne quid oneri publico inponatur
9. De naufragiis
10. De censu sive adscribtione
11. De censitoribus et peraequatoribus et inspectoribus

LE PRESTAZIONI DELL'AMMINISTRAZIONE PUBBLICA NELLE GRANDI CITTÀ: XIV

XIV. 1. De decuriis urbis Romae

2. De privilegiis corporatorum urbis Romae
3. De pistoribus et catabolensibus
4. De suariis pecuariis et susceptoribus vini ceterisque corporatis
5. De mancipibus thermarum urbis et subvectione lignorum
6. De calcis coctoribus urbis Romae et Constantinopolitanae
7. De collegiatis
8. De centonariis et dendroforis
9. De studiis liberalibus urbis Romae et Constantinopolitanae
10. De habitu, quo uti oportet intra urbem
11. Quibus militantibus ad urbem non liceat accedere
12. De honoratorum vehiculis
13. De iure Italico urbis Constantinopolitanae
14. De campo Martio urbis Romae
15. De canone frumentario urbis Romae
16. De frumento urbis Constantinopolitanae
17. De annonis civicis et pane gradili

18. De mendicantibus non invalidis
19. De pretio panis Ostiensis
20. De pretio piscis
21. De nautis Tiberinis
22. De saccariis portus Romae
23. De patronis horreorum Portuensium
24. De mensis oleariis
25. De frumento Carthaginiensi
26. De frumento Alexandrino
27. De Alexandrinae plebis primatibus

LE PRESTAZIONI DELLA PUBBLICA AMMINISTRAZIONE IN GENERALE: XV

- XV. 1. De operibus publicis
2. De aquaeductu
 3. De itinere muniendo
 4. De imaginibus imperialibus
 5. De spectaculis
 6. De maiuma
 7. De scaenicis
 8. De lenonibus
 9. De expensis ludorum
 10. De equis curulibus
 11. De venatione ferarum
 12. De gladiatoribus
 13. De usu sellarum
 14. De infirmandis his, quae sub tyrannis aut barbaris gesta sunt
 15. Quorum usus interdictus est

DIRITTO ECCLESIASTICO: XVI

- XVI. 1. De fide catholica
2. De episcopis ecclesiis et clericis
 3. De monachis
 4. De his, qui super religione contendunt
 5. De haereticis
 6. Ne sanctum baptisma iteretur
 7. De apostatis
 8. De iudaeis caelicolis et Samaritanis
 9. Ne Christianum manipulum Iudaeus habeat
 10. De paganis sacrificiis et templis
 11. De religione